12. మామయ్యే దైవం

బుధవారం ఒచ్చింది... ...

బుధవారం వారానికో మాటు ఒస్తూనే వుంది. అందులో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు. కాని ఈ బుధవారం రావడం నాకెందుకో భయం, ఆశ్చర్యం పుట్టిస్తూనే వుంది...

పంచమీ బుధవారం మంచిదమ్మా, ఆవేళ మామయ్యకి సమాధానం రాస్తాను. ఈలోపున నువ్వాలోచించుకోవచ్చు... అన్నారు నాన్న. పోయిన శనివారంనాడు.

ఆ ప్రశ్న ఝుంఝుామారుతంలా ఎప్పుడు ఎవరి నోటంట హఠాత్తుగా ఊడిపడుతుందో చెప్పలేం. కాని ఎలాగో ఒకలాగ మూడుగంటల్లోపున ఉత్తరం వెళ్ళిపోవాలి. ఎవరో ఒకరు అడిగి తీరుతారు. అందరూ నాకు పెద్దలే. అందరూ నన్ను అడిగేవాళ్ళే... నన్నెవరూ లోకువగా చూడ్డంలేదు. కాని నాకేవిటో ఇలా భయంగా వుంది.

"మామయ్యంటే నీ కిష్టమేనా!?- మామయ్యని పెళ్లి చేసుకోడానికి నీ కంగీకారమేనా?"

యాభై రెండేళ్ళ మామయ్య... మామయ్య కూతుళ్ళు యిద్దరు నాకంటే పెద్దవాళ్ళు కాపరాలు చేసుకుని పిల్లల తల్లులయ్యారు. మామయ్య పెద్దకొడుకు నాకంటే ఏడాది చిన్న - అమెరికాలో చదువుకి వెళ్లాడు. అక్కణ్ణించీ ఆరుగురు ఉన్నారు. ఆఖరిదానికి రెండేళ్లు. దాని పురుట్లోనే అత్తకి కేన్సర్ ఉందన్న సంగతి బైట పడింది. తీసుకుని తీసుకుని చాలా డబ్బు కర్చుపెట్టించేసి, ఆఖరికి ఆర్నెల్లక్రితం వెళ్ళిపోయింది. రెండేళ్ళ పాపా, నాలుగేళ్ళ బాబూ, ఆరేళ్ళపాపా అమ్మా అమ్మా అంటూ హృదయవిదారకంగా ఆక్రందనలు చేస్తున్నారు. నేనూ ఎరుగుదును. అత్తపోయిందని వైరొస్తే వెళ్ళి వెళ్లొళ్ళున్నాను...

ఊళ్ళన్నీ వెతికేరట.. మామయ్యకి ఓపిల్లకోసం, ఆ పిల్లలకో మారుటి తల్లికోసం... ఎవరూ ఇస్తామనలేదు గాబోలు... ఎవరో అన్నారుట. చంకలో పిల్లని పెట్టుకుని వీథులన్నీ వెతుకుతారేం; ఆయన బావమరదిగారమ్మాయే ఉందిగా. పైగా ఆ అమ్మాయిదగ్గిర పిల్లలందరికీ చనువుకూడానూ... 'పెద్దలు ఈవిధంగా చేస్తే బావుంటుందన్నారు; మరి మీ అభిప్రాయం - ముఖ్యంగా అన్నపూర్ణ అభిప్రాయం ఏమిటో వ్రాయించకోరుతున్నాను' అంటూ మామయ్య ఉత్తరం రాశాడు.

మామయ్యంటే నాకిష్టమే, కాదని ఎలా అనగలను! ఎంత యిష్టం అంటే మానాన్నంటే ఎంతిష్టమో అంత! సాయానా మా మేనత్తమొగుడూ, మరి! ఏ పండక్కి వెళ్లినా చిన్నప్పట్నుంచీ కూడా, గౌన్లనాడు గౌన్లూ, వోణీలూ పరికిణీలనాడు అవీ, చీర్లనాడు చీరలూ వాళ్ళ పిల్లల్తో సమంగా పెడుతూనే వున్నాడు! చిన్నప్పుడే ఏమిటి, ఇప్పుడు వాళ్ళ పిల్లలకన్నా బాగా చూసుకుంటాడు, బహుశా... పిల్లలందరికీ ఒదినా అనడం అలవాటు... ఎలాగో శ్రమపడి పిన్నీ అనడం అలవాటు చేసుకుంటారు.- ఒక మనిషికోసం యింకోరు ఆమాత్రం మారలేకపోతే ఎలాగ!

మామయ్యంటే నాకిష్టమే. ఆ మాట చెప్పడానికే శనివారంనుంచీ బుధవారం వరకూ వ్యవధి యిచ్చేరు. నాకు మామయ్యంటే ఇష్టముండడానికి కారణాలన్నీ వెతుక్కుని పోగుచేసుకుని అవే

మనసుకి నచ్చజెప్పుకొని - అవును, మామయ్యంటే నాకిష్టమే అని వొక్క మాట చెప్పేస్తే చాలును. పెళ్లి పదిహేను రోజుల్లో జరిగిపోతుంది.

✣ ✣ ✣

గడియారం రెండు కొట్టింది. హాల్లో ఈజీచైర్లో పడుకొని శరత్‌బాబు వ్రాసిన నవల చదువుకుంటున్నాను. కథానాయిక నిజంగా కష్టాలు పడుతోంది. కాని ఆదర్శవాది కాబోలు రచయిత. ఆమె కళ్యాణంతో కథ ముగించాడు... నల్ల పిల్లకీ పెళ్ళైంది. అందరికీ అయింది.... వాళ్ళ చుట్టూ ఎవరో మొగవాళ్ళు ఆకర్షణకో, ఆదర్శానికో లోబడి కథా నాయకులనిపించుకన్నారు. అలాంటివారు నిజమైన ప్రపంచంలో ఎవ్వరూకనిపించలేదు. ఇరవై ఏళ్ళుదాటి, గ్రాడ్యుయేట్ అయిపోయి సినిమాకి వెళ్ళొచ్చి చెప్పకుండా వెళ్ళినందుకు రెండురోజులు తల్లిచేత చీవాట్లు తిన్న కథానాయకుడొకడూ, వీశ చక్కెర తెమ్మంటే వీశకీ డబ్బులిచ్చేసి అరవీశపొట్లాం పట్టుకొచ్చేసి తండ్రిచేతా ఒదినగారిచేతా తిట్లుతిన్న కథానాయకుడొకడూ, మా యింట్లోనే ఉండేవారు; నేను బాగా యెరుగుదును. వాళ్ళకిగాని, మరెవ్వరికి గాని అందంగా పొడుగ్గా ఆరోగ్యంగా స్వచ్ఛంగా ఉండే విద్యావతి అయిన కన్యకోసం, ఆ అమ్మాయిని నేను పెళ్ళిచేసుకుంటానని మాటవరసకి అని అవమానం పొందడానికైనా ధైర్యం చాల్లేదు. మగకుర్రవాళ్లు ఇంత నేలబారు పౌరుషాల్తో తృప్తి చెందిపోవడం దేశానికి చాలా అవమానం. కాని దేశమాత ఎంత అవమానాన్నైనా భరించగల ధైర్యశాలిని.

"పూర్ణ నడక్కుండానే ఉత్తరం రాసేస్తున్నారా, మామగారూ?" అన్నది ఒదిన, గదిలో.

"ష్-" నాన్న గొంతు సవరించుకున్నారు, "ఏదీ ఇంకా రాయందే!"

"ఈ ఒక్కసారికైనా నా మాట వినండి. పూర్ణ నడక్కుండా మాత్రం; ఏదో పంచమీ బుధవారం వెళ్ళిపోతోందనీ పోష్టు కట్టేస్తారు కదా అనీ తొందరపడి ఉత్తరం రాసిపారెయ్య కండి." ఒదిన మెల్లిగా మాట్లాడినా నాకు వినిపిస్తుంది.

"వెళ్ళి అడగవే" అన్నారు నాన్న; అమ్మని కాబోలు.

'మీరే అడగండి. నాకు మొహం చెల్లటం లేదు. దాన్ని చూస్తే గుండె నీరై పోతోంది.'

"పోనీ, నువ్వడక్కూడదా తల్లీ? ఇంటి కోడలివి కదా ఆమాత్రం బాధ్యత నీకు మాత్రం లేదూ, ఈ ఇంట్లో ?"

"ఛస్తే అడగను. ఏమమ్మా, ఓ యాభైరెండేళ్ళబ్బాయి నిన్ను ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకుంటానంటు న్నాడు. ఈ అవకాశాన్ని పాడుచేసుకోకుండా పెళ్ళాడరాదా, అని అడగనా!... ఆ వుత్తరం కాల్చేసి, ఆ బూడిద ఓ కవర్లోపోసి, చిన్న చీటీ ముక్క రాస్తాను. మహానుభావా! ఇది నీ ఉత్తరం కాల్చిన బూడిద, ఇలాంటి మహద్భాగ్యం నీకెప్పుడు పడుతుందో".

"ఒదినా!"- పెద్దకేక పెట్టేను.

గదిలో నిశ్శబ్దం ఏర్పడింది.

"ఎవరూ అడగక్కర్లేదు నాన్నా. మామయ్యంటే నాకిష్టం లేకపోవడం ఏమిటి! ఇలాంటి క్లిష్ట సమయంలో అతనికి అండగానే నేనే నిలబడకపోతే ఇంకెవరు నిలబడతారు! పంచమి ఘడియలు దాటిపోకుండా ఉత్తరం రాయండి..." అన్నాను గది గుమ్మం దగ్గర నిలబడి.

నా కన్నీళ్ళుప్రవహిస్తున్నాయి. అందులో ఆనందాశ్రువులే ఎక్కువ. త్యాగ దర్పం ఇచ్చిన బలంతో, పెళ్లిమాట వినగానే ఎంతలోతుకి ఇంకిపోయినా పైకి ఉబికొచ్చే సిగ్గుబలంతో, కఠోరమైన సత్యం

ఇచ్చే నీరసంతో, ఇంకా అనేక మిశ్రితభావాల మధ్య, అక్కడ నిలబడలేక పరుగెత్తికెళ్ళి మేడమీద గదిలో మంచంమీద పడ్డాను.

✤ ✤ ✤

పన్నెండేళ్ళ క్రితం, పెద్దన్నయ్య కలకత్తానించొచ్చినప్పుడు అక్కడా యిక్కడా పడేసున్న నాఫోటోలన్నిటికీ ఫ్రేములు కట్టించి ఈ గది గోడలకి ఎక్కించేడు ....

ఏడాది దాన్నప్పుడు జబ్బల్తో, కండల్తో నేను ఆరోగ్యంగా నవ్వుతూ కూర్చున్నప్పుడు తీసిన ఫొటో.

అయిదేళ్ళప్పుడు బుట్ట చేతుల గౌను తొడుక్కుని, రెండు ముందుజళ్ళేసుకుని గౌను రెండు చెంగులూ రెండు చేతులా పుచ్చుకొని గడుసుతనంగా ముందుకి వొంగిచూస్తున్న ఫొటో.

ఎనిమిదేళ్ళ దాన్నప్పుడు పిచ్చిక గూళ్ళాట లాడుకుంటూ, పరికిణీతో గిర్రున తిరిగి బుట్టలాచేసి కూచున్నప్పటి పెంకెతనపు నవ్వు ఫొటో.

పదేళ్ళప్పుడు స్కూలువాళ్ళు మా చేత కృష్ణలీలలు నాటకం వేయిస్తే అందరికన్నా పొడుగ్గా వున్నానని నాకిచ్చిన కంసుడివేషంలో ఫొటో.

పన్నెండేళ్లప్పుడు ఫోర్తుఫారం చదువుతూ, ఆరోఫారంనుంచి నాలుగో ఫారం వరకు ఒక గ్రూపుగా నిర్వహించిన వ్యాసరచన పోటీలో మొదటి బహుమతి పొందితే ఆ బహుమతి యిస్తున్న కలెక్టరు సతీమణితో నా ఫొటో.

పదిహేనేళ్ళప్పుడు ఈ ఫొటోలన్నిటితో సమంగా ఇప్పటిదాకటుండాలని ప్రత్యేకంగా తీయించిన దీటైన, ధాటైన ఫొటో.

ఇవికాక,

పెద్దన్నయ్యా, చిన్నన్నయ్యా, నేనూ.

అమ్మా, నేనూ,

ఒదినా, నేనూ.

పుష్పలతా, రజనీ, నేనూ.

ఇంటికి ఒక్కర్తే ఆడపిల్లనని నా ఫొటోలే ఎక్కువ. అవన్నీ అందంగా, మిగతా గ్రూప్ ఫొటోలు అన్నీ వీటి మధ్య దర్జా పొందుతున్నట్లలంకరించి, "ఇవి మాత్రం ఎవ్వరూ కదపకండి, దానికిష్టమై, దాని మొగుడికి కష్టం కాకపోతే ఇవన్నీ దానికి పెళ్ళైన తర్వాత వాళ్లింటికి కానుకగా తీసుకెళ్ళనీండి. లేకపోతే మనయింటి దీపాల్లా ఇవి ఇక్కడుండ వలసిందే - అని చెప్పేడు. "ఇంత తెలివైనదానివీ. ఇంత చక్కనిదానివీ, ఇక్కడిలా ఉండిపోయా వేమిటే నాతో కలకత్తా రామ్మా. నిన్ను సరోజినీనాయు డంతటి దాన్నో. తోరుదత్తంతదాన్నో చేస్తాను" అన్నాడు.

ఆ ఫొటోలు, ఆ మాటలూ ఇప్పుడిలా ఎటుచూసిన నన్ను చూసి వెక్కిరిస్తూ నవ్వుతున్నాయి.

✣ ✣ ✣

చాలామందిలాగే నేనూ పెళ్ళికోసం చదువు మానేశాను. పుష్పలతా, రజనీ, నేనూ విడిపోనిత్రయం, ఆ రోజుల్లో పుష్పలత బాగా చదువుకుని, పెద్ద ఆఫీసరే అయిపోయింది. రజనికి యెస్సెస్సెల్సీ చదువుతూండగానే పెళ్లి అయిపోయింది. పరీక్షలయిపోగానే కాపరానికి వెళ్ళిపోయింది. ఇప్పుడారుగురు పిల్లలు. ఇటు చదువుకోక, అటు పెళ్ళీకాక మిగిలింది నేనే.

ఒచ్చే సంబంధం, పోయే సంబంధం. నూరు నూటేభై రూపాయలు ఖర్చు చేయించిన పెళ్ళికొడుకుల్ని ఓ నలభై మందిదాకా చూసేరు. ఎవరో ఎక్కడో సంబంధం వుందని రాయడం, నాన్న వెళ్ళి చూసిరావడం, వాళ్ళు ఒస్తా మనడం, రావడం, పువ్వులూ, పళ్ళూ, టిఫిన్‌లూ, కాఫీలూ- కక్కుర్తి పడ్డవాళ్ళకి ఇట్నుంచి బస్సుకో, రైలుకో ఛార్జీలు.. అంతా మొత్తం ఒక్కొక్క సంబంధం నూరూ నూటేభై రూపాయలు. ఫలితం మాత్రం ఎక్కడి గొంగడీ అక్కడే.

పిల్ల నచ్చలేదని కొందరూ, కట్నం చాలదని కొందరూ మానేశారు. మా నాన్నకూడా ఒకటి రెండు సంబంధాలు- కుర్రాళ్ళు మంచివాళ్లలా కనడ్డంలేదని తిప్పేసిన మాట వాస్తవమే.

✣ ✣ ✣

చిన్నన్నయ్య పెళ్లితో నాపెళ్లి అయిపోయిందంటే అయిపోయిందనుకున్నారు. ఒదిన శారద, అందాల బొమ్మ; చదువుల సరస్వతి. నాడూ నేడూ కూడా నేనంటే ప్రాణం. వాళ్ళ వేలువిడిచిన చిన్నాన్నగారు, వాళ్ళబ్బాయికి నన్ను చేసుకుంటానన్నారుట. పెళ్ళి బాగా చేస్తే చాలు అన్నారుట.

"కొన్ని కారణాలవల్ల" చిన్నన్నయ్య పెళ్ళి అనుకున్నకుంటే ఘనంగా జరిపించవలసి వొచ్చింది. డబ్బు దుబారా అయిపోయింది సగం పైగాను.

మిగిలిందానికేదో జతపర్చేరు. నా పెళ్లి కానిద్దాం అనుకున్నారు. ఇంతలో హఠాత్తుగా పెద్దన్నయ్యకు టి.బి. తగిలింది. ఐదుగురు పిల్లల్నీ, అన్నయ్యనీ తీసుకుని పెద్ద ఒదిన దిగింది... కలకత్తానుంచి. ఎనిమిది నెల్లు రాయవెల్లూర్లో వుండి అన్నయ్యని బాగుచేసు కొచ్చేం.

"దానిపెళ్లికుంచిన డబ్బు నా జబ్బుకి పెట్టేశారు. దాని పెళ్ళిబాధ్యత నాది, నాతో కలకత్తా పంపండి నాన్నా!" అన్నాడు పెద్దన్నయ్య..

కలకత్తాలో పెద్దన్నయ్యగారింట్లో రెండేళ్ళున్నాను.

✣ ✣ ✣

అన్నయ్య ఆఫీసులో అసిస్టెంటు రఘునాధరావు. తెలుగువాళ్ళే. బెంగాల్లో ఎనభై ఏళ్ళనుంచి ఉంటున్నారట. అన్నయ్యకి అతనంటేకూడా చాలా యిష్టం. అతను రోజూ ఒస్తూపోతూ ఉండేవాడు. తెలుగు భాషలో మంచిమంచి పుస్తకాలు నావల్ల విని తెప్పించుకొనేవాడు. అతని ద్వారా నేను బెంగాలీ సాహిత్యం బెంగాలీలో చదవడం నేర్చుకున్నాను.

"నన్ను మీరూ, రఘునాధరావుగారూ అనొద్దు. రఘూ అనండి. లేకపోతే రావ్ అనండి. 'గారు' అసలే పనికిరాదు." అన్నాడతను ఒకరోజున...

"ఛా, అతన్ని ఏకవచన ప్రయోగం చేస్తున్నావేమిటమ్మా. అతనికి నిన్నిచ్చి పెళ్లి చేద్దామని

ప్రయత్నం చేస్తున్నా" నన్నాడ న్నయ్య మరో రోజున.

"నేనెంత చెప్పినా నువ్వు నన్ను ఏమండీ, గారూ అనడం మానలేదేం. మీ అన్నయ్యగారు నాకూ నీకూ మధ్య ఏదో చుట్టరికంకోసం ప్రయత్నించడం నిజమేనా!" అన్నాడతను ఇంకో రోజున హఠాత్తుగా. నేను మాట్లాడలేదు.

"ఏం, తప్పాండీ?" అన్నాను కొంతసేపు పోయాక.

'మా నాన్నా, అమ్మా పరిస్థితులూ; అనుకూలంగా వుంటే చేసుకోవచ్చు. కాని ఎప్పుడో ఏదో జరుగుతుందని ఇప్పట్నించే మనస్సును దానికి సిద్ధంచేసుకోడం తప్పే.'

"అంటే, అలాంటి ఆశలు పెట్టుకో వద్దంటారు!" అన్నాను నవ్వేసి.

"నన్ను పెళ్ళాడ్డంకూడా ఓ ఆశేనా. నీ ఆశలు ఇంత చిన్నవైతే నీ ఆచరణలింకా సన్నగిల్లిపోతాయి. ఏదీ, నీ చెయ్యి చూడనీ"-అని సాముద్రికం చూసేవాడిలా నా చెయ్యి అడిగాడు.

కొంతసేపు చూసి "నీకిరవై ఏడేళ్ళదాకా పెళ్ళికాదు!" అని నాచెయ్యి వదిలేశాడు రఘు.

"ఇంకా ఇరవై ఏడేళ్ళదాకానా!" అన్నాను చెయ్యి తీసేసుకుంటూ.

"కాదు. నీవయస్సు ఇరవై ఏడయ్యే వరకూ"

రెండురోజులయ్యాక నేను రఘునాధరావుతో "ఏం సాముద్రికమండీ, మీది! నాకింకో పదిరోజుల్లో పెళ్ళి సెటిలయిపోతోంది. మీరేమో ఇరవైఏడు నలభై అంటూ చెప్పారు!" అన్నాను. అన్నయ్యా, వదిన మాటాడుకున్నదివిని, చనువుగా; అతన్ని పరిహాసం చేద్దామని, ఓవంక సిగ్గుపడుతూ కూడానూ.

"ఏదీ?" అని అతడు మళ్ళీ నాచెయ్యి చూశాడు. "అసంభవం... ఈపెళ్ళి కేదో అంతరాయం కలుగుతుంది. అలా అయితే!... నిన్ను భగవంతుడు రక్షించుగాక!" అన్నాడతను బిక్కమొహం వేసుకుని.

సరిగ్గా ఆ నాలుగోరోజున రఘునాధరావు ఒక కారు ఏక్సిడెంట్లో చనిపోయాడు. అతను ఏక్సిడెంటల్‌గా చనిపోయాడంటే నాకు నమ్మకంగా ఉండేది కాదు. నామూలంగానే చనిపోయాడనీ, మా అన్నయ్య ఏదో అతను తన అసిస్టెంటుకదా అని చొరవతో అతని తల్లిదండ్రుల్ని నా పెళ్ళి విషయంలో సంప్రదించాడని, అతని కిష్టమవునో కాదో తెలుసు కోకుండానే వాళ్ళని వొప్పించేడనీ, అతను చెప్పేదీ చేసేదీ ఏం కనిపించక ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడనీ అనిపించేది నాకు. బహుశా యువకుల్ని గురించి న్యూనంగా అంచనాలు వెయ్యడంవల్ల అలా అనుకొనేదాన్నేమో తెలియదు. మొత్తంమీద అదీ నా నమ్మకం. అప్పట్నించీ ఆర్నెల్లవరకూ రోజూ కనీసం రెండుసార్లుగా, ఒక్కొక్కప్పుడు యిరవై సార్లవరకూ నాకు హిస్టీరికి షాక్స్ వచ్చేవి. ఏపని చేస్తున్నా అతను జ్ఞాపకం రాగానే హఠాత్తుగా స్పృహ తప్పేది. గుండెలు బాదుకోవడం, జుట్టు పీక్కోడం, పట్టుకున్నవాళ్ళని ఈడ్చిపారెయ్యడం ... ఇవీ లక్షణాలు. తాళంచెవులు గుప్పెట్లో పెడితే షాక్ కొంతతగ్గి కొంత సేపట్లో తెలివివచ్చేదని చెబుతూ ఉండేవారు. నాకేమీ తెలియదు. భగవంతుడు నిన్ను రక్షించుగాక! అని అతనంటూన్నట్టే ఉండేది ఎప్పుడూనూ.

“ఇక్కడుంటే నీకతను జ్ఞాపకం రాకా మానడు. నీకీ ఫిట్సూ తప్పవు. నిన్ను నాన్నదగ్గిరికే పంపించేస్తాను”- అని ఎవరో కలకత్తానుంచి మద్రాసు వెళుతూఉంటే వాళ్ళతోబాటు మెయిలెక్కించేసి రాజమండ్రిలో దింపుకోమని నాన్నకి టెలిగ్రాం ఇచ్చేడు పెద్దన్నయ్య.

ఎక్కడున్నామాత్రం రఘునాధరావు జ్ఞాపకం రాకుండా ఎలావుంటాడు! అతడూ నేనూ పెళ్ళిచేసుకోకపోతే అది వేరే సంగతి. ఆ దృష్టితో నేను చూసిన మొట్టమొదటి మొగవాడు అతనే. ఆఖరివాడుకూడా అతనే!

✣ ✣ ✣

‘నీకంటే ఓ యాడాది చిన్నవాడయిపోయాడు నాకొడుకు. లేకపోతే నిన్ను వాడికి చేసుకుందును తల్లీ!’ అనేది అత్త. కోడలిగా వెళ్ళవలసిన యింటికి అత్తగారుగా, వొదినగా వెళ్ళవలసిన యింటికి సవతితల్లిగా వెళుతున్నాను...రఘునాధరావు చెప్పినట్లు నా కిరవై ఏడేళ్లు వెళ్ళాయికదా! నా కన్యత్వానికి విముక్తి కలగజేసే పుణ్యం ఆయనదే. ఈ పెళ్ళి తప్పిపోదు.

కాగితం కలం తీశాను. మామయ్యకి నేనొక వుత్తరం వ్రాయాలి. తనపిల్లల దిక్కులేని స్థితి చూసి అమ్మా, అమ్మా అని ఆ ఆఖరి ముగ్గురుపిల్లలూ చేసే ఆక్రందనలూ, పడే బాధలు అర్థంచేసుకుని ఈ నిర్ణయానికి రావడం జరిగింది. గాని, ఇందులో నాకోసం తనకోసం ఏమీలేదు. ఈ వివాహంవల్ల నాకేమీ సంసారసుఖం అక్కర్లేదు. నన్ను కన్యగా మరణించనివ్వాలి. నాకు నా కన్యత్వం బరువుగాలేదు. దానికి విముక్తి వద్దు.

✣ ✣ ✣

శుక్రవారం ఉత్తరాలందుకుని, శనివారం మనిషిని పంపేడు మామయ్య. అందర్నీ వచ్చెయ్యమనీ, పెళ్ళికక్కడే ఏర్పాట్లు చెయ్యొచ్చని; డబ్బూ, మనుషులూ, ఇల్లూ అన్నీ మాట్లాడిపెట్టి సిద్ధంగా ఉన్నాయనీ. వెళ్ళొచ్చునా లేదా అని బోలెడు తర్జన భర్జన జరిగేక; ఏదెలా వున్నా మాటిచ్చాం కనుక మనమైనా వేరేవిధంగా డబ్బూ అవీ సర్దుకోలేం కనక, వెళ్ళితీరవలసిందే నన్నారు. అన్నయ్య మినహా అందరూ బయలుదేరేం, అన్నయ్యచేసే ఏర్పాట్లూ నాన్నపెట్టే పెట్టుబడీ, భగవంతుడు చూపించే దయా, అన్నీ మామయ్యే నెత్తి మీద వేసుకున్నాడు. నాకింక అన్నీ ఆయనే. మామయ్యే దైవం.

✣ ✣ ✣

మేం వెళ్లిన మూడు రోజులకు వదినలిద్దరూ వచ్చారు. ఆ మర్నాడు ఆమెరికా నుంచి సరాసరి సుధాకర్ వచ్చాడు. అతనొచ్చేటప్పటికి నేను మా కేర్పాటు చేసిన యింట్లోకాక, వాళ్ళ యింట్లో ఒదినలతో ఏదో మాట్లాడుతూ వున్నాను.

సుధాకర్‌ని నేను పోల్చుకోలేకపోయాను. అతడు మొదట్నుంచీ పొడగరే అయినా, సన్నంగా వుండేవాడు. లావెక్కాడు.

“ఏమిటక్కా యిదంతాను! ఈపందిరేమిటి. ఈ హడావిడేమిటి! ఓహో. పూర్ణొదిన కూడా యిక్కడే వుందే. ఇదంతా ఏమిటి ఈ అట్టహాసం?”

“నువ్వొస్తావని, నీకు స్వాగతం!” అన్నాను నేను.

“థేంక్స్. కాని నా “గుడ్‌న్యూస్” మీకెలా తెలుసు?- ఏదైనా పేపర్లో చదివారా!”

"పేపర్లో చదవడమేమిట్రా? నువ్వొస్తావని వైరొచ్చిందన్నారునాన్న" అంది వదిన.

"అది సరే. స్వాగతం అంటేనూ... నేను కాలిఫోర్నియా యూనివర్శిటీకి సబ్మిట్ చేసిన పేపర్‌కి ఓ గొప్ప ఎవార్డొచ్చింది. అదంతా ఏదైనా పేపర్లో చదివేరేమో అనుకున్నాను - పూర్ణొదిన స్వాగతం అంటే స్వాగతమే, సన్మానమే అనుకున్నాను...."అన్నాడు సుధాకర్ ప్రగల్భంగా.

"సన్మానంకాదు - కళ్యాణం!" అందొదిన నవ్వుతెచ్చుకుని. తల్లిపోయిన తరువాత వాళ్ళు కలుసుకోడం యిదే మొదటిసారి. దుఃఖ వాతావరణం రాలేనందుకు కష్టంగా ఉంది. అయినా ఒదిన దృష్టితో కూడా ఆలోచించాలి. ఏ కల్యాణ సమయంలోనూ ఎవరూ కంటతడి పెట్టడానికి వీల్లేదు.

'ఎవరిది - పూర్ణొదినదేనా? మనింట్లో చేస్తున్నారా? అలా చెప్పు. కంగ్రాచ్యులేషన్సు ఒదినా - సరిగ్గా సమయానికి రావడం నా అదృష్టం - ఏవూరిస్తున్నారు నిన్ను? నీ హజ్‌బెండ్‌ది ఏ ప్రొఫెషన్ ?'

"ఏవూరేమిట్రా - నాన్నే చేసుకుంటూవుంటేను!"... క్షణంలో సుధాకర్ మతిపోయిన వాళ్ళా అయిపోయాడు. "నాన్నా?!... మన నాన్నా!? పూర్ణొదిన్నా? రెండో పెళ్ళి చేసుకుంటున్నాడా? నిజం?- అందరూ ఒప్పేసుకున్నారా? నువ్వు. నువ్వు-? నువ్వుకూడా ఒప్పుకున్నావా? "నావేపు తీక్షణంగా చూస్తూ వేలు చూపిస్తూ అన్నాడు.

మామయ్యొచ్చాడు.

"ఏరా, సామాన్లన్నీ వచ్చినట్టేనా?" అని ఏదో అడుగుతున్నాడు.

"అదికాదు నాన్నా, నువ్వు -పూర్ణొదిన్ని - పెళ్ళిచేసుకుంటున్నావా? ఈ పందిళ్లూ అవీ అందుకేటగా? మామయ్య అడుగుతేమాత్రం! నువ్వెలా ఒప్పుకున్నావు నాన్నా! ఒక వంటలక్కని పెట్టి మరో యాభై ఎక్కువ పారేస్తే సంసారం చక్కదిద్దకపోయేదా పిల్లల్ని కిక్కురుమనకుండా కూచోబెట్టకపోయేదా?.. ఈమాత్రం భాగ్యానికి ఒదిన బ్రతుకంతా పాడుచెయ్యడం దేనికి?.. ఇలా జరగడానికి వీల్లేదు నాన్నా."

"అది కాదురా..." మామయ్య నింపాదిగా అన్నాడు. ఓటమి కనబడుతోంది.

"నాకు తెలుసు నాన్నా. అమ్మపోయిందగ్గర్నుంచీ మామయ్య ఒకటే విధంగా నిన్ను అడుగుతూ కూచుని వుంటాడు. ఇంట్లో పిల్ల ఎదిగిపోయింది. చంటిపిల్లలు పూర్ణదగ్గిర చనువుగా ఉంటారు. దానికి కన్నె చెర వొదిల్చినట్టూ వీళ్లకి ఇంత అన్నం నీళ్ళూ కుదిర్చినట్టూ అవుతుంది. పెళ్లికి సరే అనమని!... నువ్వు సరే అనుంటావు. అంతేగా?"

మామయ్య నిస్పృహగా 'ఎవరంటే నేంలేరా. మొత్తంమీద ఏదో నిశ్చయం జరిగింది'అన్నాడు.

"నీ నిశ్చయాలూ గిశ్చయాలూ తీసి అవతల పారెయ్యి నాన్నా. నేనిలాంటిది జరగడానికి ఎంతమాత్రం ఒప్పుకోను.. ఇది చాలా అన్యాయం...సమయానికొచ్చాను; లేకపోతే ఘోరం జరిగిపోయేది"...

"ముందు ఇంట్లోకి పద, తమ్ముడూ!" అంది ఒదిన; సుధాకర్ జెబ్బపట్టుకొని.

"ఇంట్లోకి వెళ్ళచ్చులే అక్కా- ఇదేదో తేలనీ. అదికాదు నాన్నా! పూర్ణొదినమీద అంత అభిమానం వుంటే ఏదేనా మంచి సంబంధం చూడాలి. కాకపోతే భారీగా ఖర్చుపెట్టాలి. అంతేగాని ఇదా? దాని గొంతుక అడ్డంగా కోసెయ్యడమేనా?"

"సరేలే, తరవాత మాట్లాడదాం. ముందు నువ్వు స్నానంగట్రా చేసి ప్రయాణం బడలిక పోగొట్టుకో - నా కవతల పనుంది"... మామయ్య మొహం చిన్నబోయింది.

" నాన్న ఇంత అర్థంలేనిపని తలపెట్టగా ఎన్నడూ చూళ్ళేదక్కా! " అన్నాడు సుధాకర్ ఇంట్లోకి రాగానే.

"ఏది అర్థంలేని పనో, ఏది పరమార్థంవున్న పనో ఎవరికి తెలుసు?- ఒకరికి చెడ్డ అనిపించిందిం కొకరికి మంచి కావచ్చు." అన్నాను వాళ్లు లోపలికి రాగానే.

సుధ నావేపు చూశాడు." థేంక్స్! మా వ్యవహారాలు మేం పరిష్కరించుకోగలం. నీ జోక్యం అనవసరం" అన్నాడు చిన్నప్పుడు అలిగిన ధోరణిలో, బుంగమూతి పెట్టుకుని.

✤ ✤ ✤

ఆరోజంతా శాంతిలేదు. సుధాకర్ గొడవ చేసేస్తున్నాడు. కనబడ్డవాళ్ళందరితోనూ వాదనే. అనుకున్న పని ఎక్కడ ఏ క్షణంలో ఆగిపోతుందో. మళ్ళీ యధామూషిక మూషికః అన్నట్లు మేం వచ్చిన వాళ్ళం ఒచ్చినట్టుగా రాజమండ్రి వెళ్ళిపోవలసి వస్తుందేమో అని అమ్మా నాన్నా కుమిలిపోయారు. నిశ్చయంజరిగిన పెళ్లి చెడిపోడంకంటే కన్యకు అవమానం లేదు. ఇందులో కులం, ధనం, వయస్సు వీటి ప్రమేయం లేదు.

సుధాకరేమో సంబంధాలు చూస్తానంటున్నాడు....

"వీళ్లందరూ ఇంత చూసేరు, ఈయన చూసి పెడతాడింక!" అని మూతులు విరుచుకున్నారు జనం.

"పోనీ ఏ పదహారు పదిహేడేళ్ళ పిల్లో అయితే ఒకటిగాదు; పది సంబంధాలు చూడనూవచ్చు. అందులో ఒకటి ఏరుకోనూవచ్చు. ఈడుమించిన పిల్ల. రెండో పెళ్ళి సంబంధం దొరకడమే కష్టమై పోయిందికద! మనలోమాట; ఆవిడ చచ్చిపోకపోతే ఇది మాత్రం ఏదీ-?"

"అయినా పెద్దవాళ్లు. ఏదో చేస్తున్నారు. మనకెందుకు - అని ఊరుకునే రోజులు పోయాయండీ!"

సుధాకర్ రెచ్చిపోయాడు. "ఏం పెద్దలండీ! బుద్ధిలేనిపెద్దలు! మానాన్నకి ఈ బుద్ధి చెప్పిన పెద్దమనిషి దొరికితే బాగుణ్ణు! తగినట్టు బుద్ధిచెపుదును- ఛీ. ఇలాంటి బుద్ధిలేనిపని చేసేకన్న అవిడతోబాటు ఈయనకూడా వెళ్ళిపోవలసింది!"

"తప్పు నాయనా. అవాచ్యాలు పలక్కు. శుభకార్యంకూడాను."

"ఏది అవాచ్యం! ఇలాంటిపన్లు ఆవాచ్యాలు!"

✤ ✤ ✤

మర్నాడు పొద్దున్నే ఒచ్చేశాడు సుధాకర్. మేం ఉన్నయింటికి, "మామా!" అంటూనూ. "మామా! నాదొక చిన్న ప్రపోజల్" - మొహం నిండా నవ్వు తెచ్చుకుని, "ఎవరూ ఏమీ అనుకోకండీ. రాత్రి ఆ సిద్ధాంతి గారు దొరికాడు. ఆయన్ని నాలుగు చీవాట్లు వేసి, నాన్నకి పెళ్ళి ఒద్దని, కేన్సల్ చేయించేశానని చెప్పేశాను. నాన్న ఒప్పుకున్నారు. ఆయనక్కావలసింది పిల్లల సౌఖ్యమేనన్నారు. నేను వెంటనే పెళ్లి చేసుకుని, వాళ్లని, రాబోయే ఆవిడా-నేనూ చూసుకుంటాం అని చెప్పాను. నాన్న అందుకూ ఒప్పుకున్నాడు. పూర్ణకి నేను సంబంధం చూసే వరకూ టైం ఉంటుందా, లేకపోతే ఈ ముహూర్తానికే

అయిపోవాలంటారా?"

నాన్న తలవంచేశారు.

"బాధ పడకు మామా! ఎలాక్కావాలంటే అలాగే చెయ్యొచ్చును. నాకు మాత్రం అవతల పిల్ల రెడీగా ఉందా ఏమిటి?- అంతగా ఈ ముహూర్తానికే పెళ్ళి అయిపోవాలంటే నేనూ పూర్ణా పెళ్ళి చేసుకుంటే సరి."

నాన్నా అమ్మా మొహాలు చూసుకున్నారు.

నేనూ ఒదినా మొహాలు చూసుకున్నాం.

"మరి పూర్ణ నీ కంటే ఏడాది పెద్దది కదరా?" అని నసిగారు నాన్న.

"దానికేంలే మామయ్యా ఆమాత్రం పెద్దవడం మంచిదే. నాకంటే పెద్దదైనంత మాత్రాన పూర్ణ నే చెప్పినట్టు విననంటుందా? నేను వాల్తేరులో చదివినప్పుడు ఇంటావిడ, వంటావిడ అందరూ నాకంటే పెద్దే. మాయింట్లో నాకన్నీ చూసిపెట్టిన అమ్మ, అక్కలూ అందరూ నాకన్న పెద్దవాళ్ళే. ఈ మూడేళ్ళూ అమెరికాలో నాకన్నీ అమర్చిపెట్టిన రోజ్ నాకంటే పదేళ్ళు పెద్దది. ఎవ్వరూ నాకెదురు తిరగలేదు. మనం జరుపుకోడంలో ఉంటుంది. ఆ విషయం నా కొదిలెయ్యి. మిగతా సంగతులు చెప్పండి-"

"మీ నాన్నతో మాట్లాడక్కర్లేదుట్రా, మరి!" అని నాన్న లేచాడు. సుధాకర్ కూడా లేచాడు.

"నాన్న! - ఇంకెక్కడి నాన్న? ఇప్పుడు నీముందు నిల్చి మాట్లాడుతారనుకున్నావా? మాటాడితే నువ్వు సమాధానం చెప్పగలవా? అమెరికా రిటండ్ కొడుకు మామయ్యా! ఇచ్చిపుచ్చుకోడాల సంగతేమిటని అడిగాడంటే మీ పనేమౌతుందో చూస్కో. అంచేత ప్రస్తుతం నే చెప్పినట్టు చెయ్యండి... ఇంతకీ పూర్ణా, నీ యిష్టం చెప్పేవే కాదు!" సుధాకర్ నవ్వుతూ నావేపొస్తున్నారు.

నేనేం చెప్పను. నాకంతకంటే కావల్సిందేముంది?... అదేమిటి, సుధాకర్ నా దగ్గిరగా వచ్చేస్తున్నాడు! నాకు సిగ్గువెయ్యటం మొదలుపెట్టింది...

❋

('జయశ్రీ' మాసపత్రిక : మార్చి 1966)

(నా మరో అమ్మ దర్భాభాస్కరమ్మగారు చెప్పిన వృత్తాంతం ఆధారం చేసుకొని కొంత కల్పన కలిపి ఈ కథ రాసేను.)

With Best compliments From

D. Vijaya Bhaskara Reddy
Managing Director

SIMHAGIRI CHITFUNDS PVT. LTD.,
SIMHAGIRI ESTATES PVT. LTD.,
47-9-28, MUKUND SUVASA APARTMENTS,
DWARAKA NAGAR, VISAKHAPATNAM - 530 016
✆ Off. : 554628, 547540, Res. : 551489

With the best compliments from :

SRI VASAVI TRADERS

GAJAPATHINAGARAM
Vizianagram dist.

Managing Partner :
A. Satyanarayana